

6. edycja przeglądu filmowego „Obrazy historii”

„Ojczyzna-obcyzna: filmowa mapa migracji w Niemczech”

Program

Kraków, 30.11.-06.12.2012, Galeria Domu Norymberskiego, ul. Skaleczna 2

30.11., godz. 19.00 – Otwarcie przeglądu; *Strach zżerać duszę*, reż. Rainer Werner Fassbinder

01.12., godz. 19.00 - *40 m2 Niemiec*, reż. Tevfik Başer

02.12., godz. 19.00 - *Nazwisko Murat Kurnaz*, reż. Fatih Akin oraz *Szybko i bezboleśnie*, reż. Fatih Akin

Po filmie odbędzie się spotkanie pod tytułem „Fatih Akin – twórca na styku kultur” z udziałem Very Schmidt ze stowarzyszenia Ostpol w Lipsku, kuratorki i koordynatorki międzynarodowych projektów filmowych.

03.12., godz. 19.00 - *Światła*, reż. Hans-Christian Schmid

04.12., godz. 19.00 - *Obca*, reż. Feo Aladag

Po filmie odbędzie się spotkanie z Ewą Fiuk, autorką książki „Inicjacje, tożsamość, pamięć. Kino niemieckie na przełomie wieków” (Wrocław 2012)

05.12., godz. 19.00 - *Lassallestrasse 19*, reż. Lukas Thiele oraz *Kebab Connection*, reż. Anno Saul

06.12., godz. 19.00 - *W obcej skórze*, reż. Angelina Maccarone

Po seansie odbędzie się spotkanie z dr hab. Małgorzatą Radkiewicz, filmoznawczynią zajmującą się między innymi zagadnieniem gender w filmie.

Opis filmów:

Strach zżerać duszę (Angst essen Seele auf), RFN 1974, scen. i reż. Rainer Werner Fassbinder, wyst. Brigitte Mira, El Hedi Ben Salem, Irm Hermann, 93 min.

Rainer Werner Fassbinder nakręcił wiele filmów poświęconych kwestiom społecznym, nigdy jednak nie tracił z oczu jednostki, którą potrafił zanalizować w kilku krótkich ujęciach, niezwykle wnikliwie i – co zarzucano mu niejednokrotnie – całkowicie niepoprawnie politycznie. *Strach zżerać duszę* w taki właśnie sposób opowiada o intymnym związku starszej, samotnej Niemki ze znacznie młodszym Marokańczykiem. Tej relacji nie akceptują zarówno znajomi kobiety, jak i rodzina, która nie tylko wprost odradza jej zaangażowanie, ale także wstydzi się za nią. Czy związek starszej kobiety i młodszego mężczyzny, pochodzącego w dodatku z innego, a w oczach wielu gorszego, kręgu kulturowego ma szansę przetrwać? Za jaką cenę?

40m2 Niemiec (40qm Deutschland), RFN 1986, scen. i reż. Tevfik Başer, wyst. Özay Fecht, Yaman Okay, 80 min.

Konserwatywny Dursun, który pracuje jako turecki gastarbeiter w Hamburgu, postanawia pewnego dnia sprowadzić do nowej ojczyzny swoją żonę, Turnę. Chcąc uchronić kobietę przed moralnym zepsuciem rozprzestrzeniającym się w zachodnim świecie, zamyka ją w małym mieszkaniu znajdującym się na tyłach kamienicy. Pozbawiona kontaktu ze światem zewnętrznym oraz możliwości wyboru, przede wszystkim zaś osobistej wolności, Turna zamyka się w świecie marzeń. Niestety pewnego dnia musi go opuścić i skonfrontować się z rzeczywistością. 40 m2 *Niemiec* to pierwszy znaczący film z „nurtu migracyjnego” w Niemczech, nakręcony przez reżysera o obcych korzeniach.

Nazwisko *Murat Kurnaz (Der Name Murat Kurnaz)*, Niemcy 2009, scen. i reż. Fatih Akin, wyst. Denis Moschitto, Kai Strittmatter, 11 min.

W roku 2006, po pięciu latach spędzonych w więzieniu w Guantanamo, Murat Kurnaz, niemiecki Turek urodzony w Bremie, wraca do ojczyzny. Film Fatiha Akina, wiodącego dziś w Niemczech reżysera „kina migracyjnego”, będący częścią kolektywnej produkcji *Niemcy 09* pokazującej rozmaite oblicza tego kraju i jego społeczeństwa, jest inscenizacją wywiadu, jakiego niesłusznie oskarżony o terroryzm młody mężczyzna udzielił niemieckim mediom tuż po uwolnieniu. Posługując się formą „gadających głów”, Akin odkrywa przed widzami traumatyczne doświadczenia człowieka, który znalazł się w niewłaściwym czasie, w niewłaściwym miejscu

Szybko i bezboleśnie (*Kurz und schmerzlos*), Niemcy 1998, scen. i reż. Fatih Akin, wyst. Mehmet Kurtuluş, Aleksandar Jovanović, Adam Bousdoukos, 99 min.

Debiut reżyserski Fatiha Akina to zanurzona w konwencji kina gangsterskiego opowieść o przyjaźni i samorealizacji w wieloetnicznej społeczności, w której dominują przemoc, rywalizacja i bezprawie. Scenariusz do filmu został, jak głosi anegdota, oparty na doświadczeniach samego reżysera i powstawał podczas jego przygotowań do matury. W filmie tym Akin porusza swoje ulubione wątki, które będzie kontynuował we wszystkich kolejnych produkcjach: przyjaźń i lojalność, miłość i pożądanie, bez troska i odpowiedzialność, a także możliwość awansu społecznego w świecie migrantów.

Światła (*Lichter*), Niemcy 2003, Hans-Christian Schmid, scen. Hans Christian-Schmid, Michael Gutmann, wyst. August Diehl, Herbert Knaup, Julia Krynke, 105 min.

Hans-Christian Schmid to jeden z najzdolniejszych i najbardziej uwrażliwionych społecznie niemieckich reżyserów średniego pokolenia, twórca ciekawej i uhonorowanej m.in. nagrodą Amnesty International *Burzy* (*Sturm*, 2009). W *Światłach* reżyser pokazuje życie ludzi mieszkających w strefie przygranicznej, w rozmaity sposób uzależnionych od sposobu jej funkcjonowania. Dziś, kiedy między Polską i Niemcami nie istnieje już granica, przepływ osób z jednej części Europy do drugiej jest znacznie łatwiejszy, jednak problemy spowodowane nierównościami społecznymi i ekonomicznymi wydają się nadal te same. Schmid kreśli realistyczne, zarazem zaś niezwykle ciepłe portrety ludzi, którzy – niezależnie od miejsca zamieszkania – równie silnie pożądają satysfakcji i sukcesu lub po prostu walczą o przeżycie.

W obcej skórze (*Fremde Haut*), Niemcy 2005, reż. Angelina Maccarone, scen. Angelina Maccarone, Judith Kaufmann, wyst. Jasmin Tabatabai, Anneke Kim Sarnau, 100 min.

Najbardziej kobiecy spośród wszystkich filmów tegorocznego przeglądu – napisany, sfotografowany, wyreżyserowany, wyprodukowany i zagrany przez kobiety. Maccarone, reżyserka wywodząca się z rodziny włoskich emigrantów, opowiada w nim o procesie poszukiwania i zamiany tożsamości przez dwie kobiety, spowodowanym uwarunkowaniami

prawno-politycznymi, a prowadzącym do zaskakujących odkryć w sferze uczuciowej i seksualnej. Swoją siłę film zawdzięcza między innymi znakomitej kreacji odtwórczyni głównej roli, Jasmin Tabatabai, niemieckiej aktorki irańskiego pochodzenia, która ucieleśnia tutaj wielowymiarowość ukazywanej w niemieckim kinie poświęconym wątkom migracyjnym obcości – problemy wynikające z tożsamości narodowej, religijnej, kulturowej i seksualnej.

Lassallestr. 19, Niemcy 2009, scen. i reż. Lukas Thiele, wyst. Andreas Müller, 11 min.

Krótkometrażówka Lukasa Thielego, który spędził niegdyś parę semestrów w Polsce jako student krakowskiej ASP, jest w istocie gorzką groteską podejmującą problem tolerancji. Troje przyjaciół mieszkających razem chce wynająć wolny pokój. Młodzi ludzie zapraszają w tym celu do siebie coraz to nowych kandydatów, których poddają dokładnej weryfikacji. Kiedy orientują się, że dana osoba nie pasuje do ich wyobrażeń o idealnym współlokatorze, w dyplomatyczny sposób pytają o jej nawyki żywieniowe. Pewnego dnia przy Lassallestr.19 pojawia się jednak ktoś, komu nie zadają tego pytania...

Kebab Connection, Niemcy 2004, reż. Anno Saul, scen. Fatih Akin, Ruth Toma, Jan Berger, Anno Saul, wyst. Nora Tschirner, Denis Moschitto, 96 min.

Zabawna opowieść o dorastaniu i odpowiedzialności, luźno oparta na konflikcie zaczerpniętym wprost z „Romea i Julii”. Młody, marzący o karierze filmowca Turek Ibo dowiaduje się, iż wkrótce zostanie ojcem. Matką dziecka jest Niemka, co powoduje komplikacje zarówno po stronie rodziny chłopaka, jak i dziewczyny. O filmie Saula pisano w Niemczech, iż jest to „najlepsza komedia Fatiha Akina, której jednak nie nakręcił on sam”. Rzeczywiście w *Kebab Connection* wyczuwa się rękę twórcy *Głową w mur*. Intertekstualne odniesienia do innych filmów i gatunków z historii kina, humorystyczne ujęcie odwiecznego konfliktu turecko-greckiego oraz znakomite kreacje aktorskie pierwszo- i drugoplanowe pozwalają dostrzec w filmie Saula nieco więcej niż tylko kolejną historię o dojrzewaniu.

Obca (Die Fremde), Niemcy 2010, scen. i reż. Feo Aladag, wyst. Sibel Kekilli, Derya Alabora, Blanca Apilanez Fernandez, Florian Lukas, 123 min.

Morderstwa honorowe, popełniane w krajach należących do kręgu kultury muzułmańskiej, mają na celu przywrócenie honoru rodzinie, zbrukanego przez nieobyczajne zachowanie kobiety – córki, siostry, kuzynki. Wraz z narodzinami kolejnych pokoleń emigrantów kultywujących własne – nie zawsze w pełni humanitarne i odpowiadające standardom zachodniego społeczeństwa – obyczaje, problem morderstw honorowych pojawił się również w Niemczech. Obsypany nagrodami dramat Feo Aladag, ze wspaniałą rolą Sibel Kekilli, jest jednym z niewielu filmów „migracyjnych” poświęconych tej problematyce. Reżyserka, traktując niezwykle poważnie przypadek kobiety znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, całkowicie uzależnionej od pomocy rodziny lub państwa, pokazuje, iż morderstwa honorowe posiadają rozmaite oblicza...

Na wszystkie projekcje **wstęp wolny**.

Przed każdym seansem słowo wstępne wygłosi filmoznawczyni i autorka projektu Ewa Fiuk.

Polska lista dialogowa do filmu „W obcej skórze” została pozyskana dzięki uprzejmości Kina Pod Baranami w Krakowie.

Projekt finansowany przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Organizator: Towarzystwo Polsko-Niemieckie w Krakowie

Partnerzy: Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy’ego Brandta

Uniwersytetu Wrocławskiego

Dom Norymberski

Instytut Goethego

Kino Amok w Gliwicach

Odra Film

OSTPOL